

CHIẾC LƯỢC NGÀ

-NGUYỄN QUANG SÁNG-

Xưa nay tình cảm gia đình
Cha mẹ yêu quý cho mình nên thân,
Dù cho bể cạn đá mòn
Tình ba yêu trẻ vẫn còn nên thơ.
Cho nên mình chẳng bắt ngờ,
Khi anh Sáu đã hết lòng thương con.
Chuyên xưa nghĩ cũng lâu rồi,
Quang Sáng kể “Chiếc lược ngà” rất hay.
Năm ấy cũng tại nơi này
Vùng Đồng Tháp Mười cò bay trập trùng,
Cuộc chiến chống Mỹ hãi hùng
Ông Ba gặp được bé Thu – con hiền.
Từ ngày ông Sáu quy tiên,
Đế nay ngẫm cũng đã liền 10 năm.
Khi xưa anh Sáu ở nhà,
Một bên là vợ, bên là con thơ.
Bé Thu khi ấy dại khờ
Gặp ba mà chẳng bao giờ nhận ra,
Cũng vì cái sẹo ấy mà
Trên gương mặt của người ba hiền lành.
Dù rằng mẹ có dỗ dành:
“Rằng ba con đó, sao đành làm ngơ
Ba đi chiến đấu bắt ngờ,
Khi con còn nhỏ dại khờ biết chi”.
Bé Thu vẫn cứ lầm lì,
Chữ “ba” nhất quyết một lời không kêu.
Hôm ấy trong mâm cơm chiều,
Anh gấp trứng cá, nó khiêu văng ra.
Tức giận, anh đánh nó và
Bảo rằng: “Sao lại được đà leo lên
Rằng cho phải dạy con hiền,
Kính trên, nhường dưới, mẹ hiền an tâm”
Bé Thu tức giận trong lòng,
Xuống xuống qua ngoại, khóc ròn, thở than:
“Ông kia là kẻ ngược ngang
Tự xưng là bố, bắt con phục tùng”.

Bà ngoại hiền dịu, ung dung,
 Bảo: “Ba con đó, con đừng ngược ngang.
 Chiến tranh tàn phá xóm làng
 Ba con vì vậy dung nhan đổi dời,
 Không còn gương mặt sáng tươi
 Mà thay vào đó là người thế kia.
 Con ơi, con hãy nghe bà
 Gọi ba một tiếng cho ba vui lòng.
 Thỏa long mong ước, ngóng trông
 Tám năm cách trở, tấm lòng thương con.”
 Bé Thu nghe nói bồn chồn
 Ngày mai ba lại lên đường đi xa,
 Trong thâm tâm bé muốn là
 Giữ ba ở lại ôm ba vào lòng.
 Đến giờ ngăn cách đôi dòng,
 Bé Thu hét lớn: “Con không chịu mà,
 Ba ơi đừng có đi xa
 Con đây mong nhớ ba mà, ba ơi.”
 Nói xong, ôm ba không rời,
 Hôn mắt, hôn mũi,... nói lời yêu thương.
 Rằng: “Mai khi ba lên đường,
 Nhớ mua chiếc lược yêu thương, con chờ”
 Anh Sáu ruột rôi như tơ,
 Hứa mua chiếc lược mang về cho con.
 Nhưng rồi ... anh Sáu chẳng còn
 Anh không qua khỏi trận càn khi xưa!
 Chiếc lược ngà anh đã đưa
 Cùng lời trăng trối... cho vừa nhớ nhung.
 Giữa đồng Tháp Mười mênh mông
 Ông Ba trao lược cùng lòng yêu thương
 Nhận Thu là đứa con hiền
 Thay cho ông Sáu trọn miền yêu thương
 “Chiếc lược ngà” bao vấn vương
 Quang Sáng có được trên đường công danh.

Cần Thơ, ngày 17 tháng 4 năm 2023
Tác giả chuyên thể: Lê Võ Ân Thi 11A8

*THUYẾT MINH VỀ SÁCH

Ra đời cách đây đã lâu, nhưng truyện ngắn Chiếc lược ngà của Nguyễn Quang Sáng, mỗi lần đọc lại, vẫn đem đến cho chúng ta niềm xúc động mới mẻ lạ thường. Sức hấp dẫn của Chiếc lược ngà không phải chỉ ở cốt truyện ít nhiều li kì, hay tính cách nhân vật khác lạ mà chính là ở nội dung sâu sắc và cảm động của câu chuyện.

Nguyễn Quang Sáng sinh năm 1932, quê ở Chợ Mới, tỉnh An Giang. Những năm đánh Mỹ, ông sống và hoạt động tại chiến trường Nam Bộ. Ông viết nhiều thể loại: truyện ngắn, tiểu thuyết, kịch bản phim và hầu như chỉ viết về cuộc sống và con người Nam Bộ trong hai cuộc kháng chiến cũng như sau hòa bình. Các tập truyện ngắn: Con chim vàng, Người quê hương, Chiếc lược ngà,... Tiểu thuyết có: Đất lửa, Mùa gió chướng, Dòng sông thơ ấu,... Nguyễn Quang Sáng viết truyện ngắn *Chiếc lược ngà* vào tháng 9 năm 1966 tại chiến trường Nam Bộ trong những tháng ngày sôi sục đánh Mỹ. Đây là tác phẩm tiêu biểu cho phong cách nghệ thuật Nguyễn Quang Sáng.

Cốt truyện kể về ông Sáu trở về thăm gia đình của mình sau 8 năm. Nhưng bé Thu - con gái ông - không nhận ra cha vì ông có vết sẹo trên má, không giống với người cha trong ảnh. Bé Thu còn hất cái trứng cá trong bữa ăn khiến ông Sáu giận dữ, ra tay đánh con. Nhưng bé Thu cũng thấy hối hận khi nghe bà kể rằng vết sẹo trên gương mặt ba là do chiến tranh. Em thương ba rất nhiều nên sáng hôm sau, trước khi ba đi, em đã chạy đến ôm hôn ba, khiến cho ba em rất hạnh phúc. Từ đó, mỗi khi ở chiến khu mệt nhọc, ông Sáu liền làm chiếc lược ngà tặng con gái. Chiếc lược là tình cha con sâu sắc của ông Sáu dành cho bé Thu. Nhưng ông Sáu đã hi sinh khi chưa kịp về thăm con gái một lần nữa. Chiếc lược được anh Ba trao cho bé Thu khi em đã lớn.

Truyện đã thể hiện thật cảm động tình cha con sâu nặng và cao đẹp trong cảnh ngộ éo le của chiến tranh. Tình huống bất ngờ mà tự nhiên, hợp lí. Nghệ thuật miêu tả tâm lí và xây dựng tính cách nhân vật đặc biệt là nhân vật trẻ em.

Tóm lại, Chiếc lược ngà của Nguyễn Quang Sáng đã thể hiện một cách bình dị mà sâu sắc tình cha con sâu nặng giữa hai cha con anh Sáu. Một tình cha con thấm thiết đẹp đẽ. Nhưng cảm động hơn nữa, nó còn khiến ta nghĩ đến những đau thương, mất mát, éo le mà con người phải gánh chịu vì chiến tranh.